

Hvordan gjennomføre borgerpanel

Sveinung Arnesen (red.)

Henrik Litlere Bentsen

Pål Bjørseth

Anne Lise Fimreite (red.)

Arild Ohren

Jon Kåre Skiple

Innholdsfortegnelse

Om rapporten	5
FORORD	6
DEL I: BORGERPANELER – HVA OG HVORFOR?	7
Demokratiske innovasjoner	7
Nærmere om borgerpaneler	7
Borgerpanelenes opprinnelse og utvikling	7
Deliberativ prosess	10
Ulike typer borgerpaneler	10
DEL II: PRAKTISK GJENNOMFØRING AV BORGERPANEL	11
Tre eksempler	12
Byborgerpanelet	12
Deliberativ meningsmåling i Bergen 2021	12
Deliberativ meningsmåling i Norge 2022	12
Valg av sakstyper	13
Prinsipp og refleksjon	13
Våre valg og erfaringer	13
Fysisk eller digitalt?	14
Prinsipper/mål som veileder valgene	14
Vår erfaring	14
Rekruttering	15
Hvorfor er rekruttering av deltakere viktig	15
Viktige steg og valg i rekrutteringsprosessen	15
En empirisk studie om hvordan man kan øke deltakelse og legitimitet	15
Vår erfaring ved å rekruttere deltakere til borgerpanel i Bergen kommune	15
Informasjon til deltakerne	16
Veivalg og avveininger	16
Våre erfaringer	16
Gjennomføring av panel	17
Prinsipp og refleksjoner	17
Våre valg og erfaringer	17
Hvordan måle resultater	18

Prinsipper/mål som veileder valgene	18
Vår erfaring	18
Oppfølging etter arrangement	19
Antakelser og refleksjoner	19
Vår erfaring	19
DEL III: ANDRE ERFARINGER	20
Borgerpanel sett fra kommuneadministrasjonen	21
Erfaringer fra andre norske kommuner	22
Borgerpanelene i Trondheim, Oslo, og Stavanger	22

Tabelliste

1	Klassifikasjon av deltakelsestiltak/-kanaler	8
2	Typer av borgerpanel	9
3	Kjerneelementer i deliberasjon	10
4	Inviterte og deltakende i Byborgerpanelet 2018	15
5	Forslag som ble diskutert i den deliberative meningsmålingen i Bergen 2021 .	16
7	Borgerpanel i Norge	22

Figurliste

1	QR-kode til rapport i vitenarkivet	5
2	Familier av demokratiske innovasjoner	7
3	Tidslinje over viktige borgerpanel	8
4	Medvirkningsprosess	23
5	Mulig struktur for borgerpaneler på Røros	23

Om rapporten

Prosjekttittel: Demokratisk innovasjon i praksis – Forskning på medvirkning og legitimitet i kommunale beslutningsprosesser

Institusjon: NORCE Helse og samfunn

Oppdragsgiver(e): Norges forskningsråd (prosjektnummer 295892)

Gradering: Åpen

Rapportnr.: 174

ISBN:

Antall sider:

Publiseringsmnd.: November, 2022

Denne versjonen: 02. november, 2022 Url: <https://hdl.handle.net/11250/3028610>

Figur 1: QR-kode til rapport i vitenarkivet

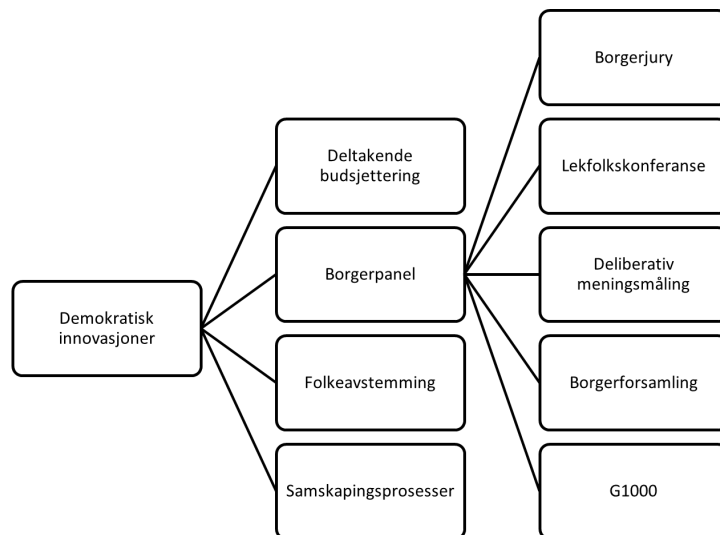
FORORD

DEL I: BORGERPANELER – HVA OG HVORFOR?

Jacob Aars og Arild Ohren

Demokratiske innovasjoner

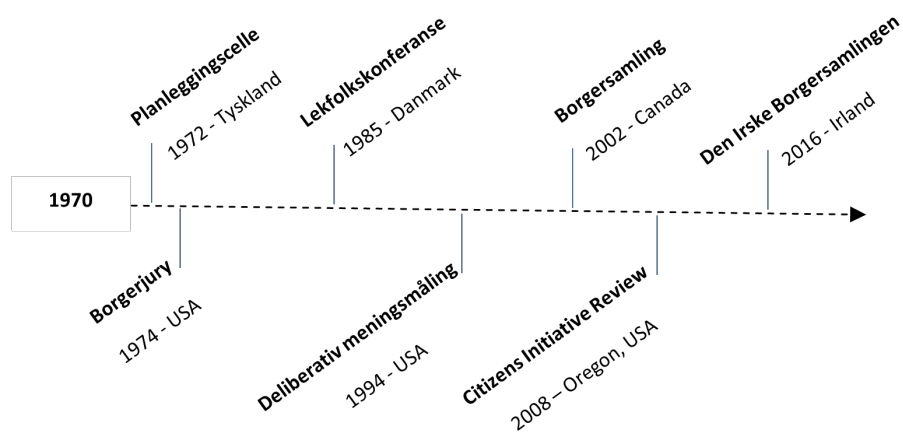
Figur 2: Familier av demokratiske innovasjoner

Nærmere om borgerpaneler

Borgerpanelenes opprinnelse og utvikling

Tabell 1: Klassifikasjon av deltakelsestiltak/-kanaler

Samtale	Representativitet	Deltakelsestiltak
Nei	Nei	Folkemøte/høring uten mulighet for diskusjon
		Undersøkelse med skjevt utvalg
	Ja	Brukerundersøkelse
		Valg
Ja	Nei	Folkemøte
		Høring
		Kommunestyre
		Charrette
	Ja	Deltakende budsjettering
		Borgerpanel
		Deliberativ meningsmåling

Figur 3: Tidslinje over viktige borgerpanel

Tabell 2: Typer av borgerpanel

Type	Originalnavn	Opprinnelse	Deltakerantall	Tid	Resultat
Borgerjury	Citizen Jury/ Reference Panels/ Citizen panels	Ned Crosby, USA, 1971	12 - 36(50)	2 - 5 dager	Anbefalinger i form av en borgerrapport
Plannleggingscelle/Planleggingsnettverk	Planning Cell	Peter Dienel, Tyskland, 1970-tallet	25 i hver celle, men flere celler. Totalt 100 - 500	2 -7 dager	Spørreundersøkelser og en kollektiv rapport fra alle cellene
Lekfolkskonferanser	Consensus Conference	Teknologirådet - The Danish Board of Technology, Danmark, 1987	10 - 25	3 - 8 dager	Anbefalinger i form av en borgerrapport
Borgerforsamling/ Borgersamling	Citizen Assembly	Gordon Gibson, Canada 2002	(50) 99 - 150	Over flere helger	Detaljerte anbefalinger
Borgerhøring/Deliberativ meningsmåling	Deliberative Poll	James Fishkin, USA, 1994	100 (130) - 500	En helg	En spørreundersøkelse etter prosessen
G1000	G1000	27 underskrivere, Belgia, 2011	1000	1 dag	Avstemming på diverse forslag

¹ Basert på Escobar og Elstub (2017), Farrell og Stone (2019), Smith og Setälä (2018).

Deliberativ prosess

Tabell 3: Kjerneelementer i deliberasjon

Element
Analytisk
Lag et solid kunnskaps- og læringsgrunnlag
Diskutér personlig og følelsesmessig erfaringer, samt kjente fakta
Prioritéer verdiene som står på spill
Reflektér over dine egne verdier samt også verdiene til de andre
Identifiser et bredt spekter av løsninger
Brainstorm på en rekke måter å løse problemet
Vei fordeler, ulemper og avveininger
Se begrensningene i løsningene som du foretrekker, og fordelene i andres løsninger
Ta den best mulige avgjørelsen
Oppdatér din egen mening i lys av det du har lært. Det er ikke nødvendig å ta en felles beslutning
Sosialt
Sørg for at alle får snakke
Bytt på i samtalen eller ta andre handlinger for å sikre en balansert diskusjon
Sørg for at alle forstår
Snakk tydelig til hverandre og be om avklaring når du er forvirret
Vurder andres ideer og erfaringer
Lytt nøye til hva andre sier, spesielt når du er uenig
Respektér andre deltakere
Anta at andre deltakere er ærlige og at de mener vel. Anerkjenn deres unike livserfaringer og perspektiver

¹ Basert på Gastil (2008).**Tilfeldig uttrekk****Ulike typer borgerpaneler****Planleggingscelle****Lekfolkskonferanser****Borgersamlinger****Deliberative meningsmålinger**

DEL II: PRAKTISK GJENNOMFØRING AV BORGERPANEL

Tre eksempler

Byborgerpanelet

Deliberativ meningsmåling i Bergen 2021

Deliberativ meningsmåling i Norge 2022

Valg av sakstyper

Prinsipp og refleksjon

Våre valg og erfaringer

Fysisk eller digitalt?

Prinsipper/mål som veileder valgene

Kvalitet på diskusjonene

Kostnader

Deltakelse

Kompetansekrav hos arrangøren

Data

Vår erfaring

Rekruttering

Hvorfor er rekruttering av deltakere viktig

Viktige steg og valg i rekrutteringsprosessen

Definer populasjonen

Sette mål og kartlegge tilgjengelige ressurser

Velg rekrutteringsform

Rekrutter deltakere

En empirisk studie om hvordan man kan øke deltakelse og legitimitet

Vår erfaring ved å rekruttere deltakere til borgerpanel i Bergen kommune

[!h]

Tabell 4: Inviterte og deltakende i Byborgerpanelet 2018

Variabel	Invitert	Påmeldt	Deltok
Antall	433	87	78
Andel av inviterte	100%	20%	18%
Kjønnsbalanse	49% menn, 51% kvinner	42% menn, 58% kvinner	43% menn, 57% kvinner
Gjennomsnittlig alder	48	40	40

¹ Tabell hentet fra Arnesen, Fimreite og Aars (2021).

Informasjon til deltakerne

Veivalg og avveininger

Våre erfaringer

Tabell 5: Forslag som ble diskutert i den deliberative meningsmålingen i Bergen 2021

Tema	Forslag
Arealutvikling på Dokken	Sjøfronten skal prioriteres til rekreasjon for mennesker
	Sjøfronten skal prioriteres til naturformål og beskyttelse av dyreliv
	Sjøen ved dokken skal fylles ut
	Gater, veier og plasser på Dokken skal få kvinnelige navn
	Kommunen bør gjøre ytterlige tiltak for å gjøre Bergen sentrum mer bilfritt
Bilfrie bydeler	Utviklingen av bilfrie områder bør fremover i større grad fokusere på bydelene og ikke bare sentrum
	Bilfrie områder utenfor sentrum bør utvikles i de mest sentrumsnære strøkene
	Bilfrie områder bør etableres i mindre områder
	Bilfrie områder bør etableres i større områder (bydelssentre eller lignende)
	Åpne for fleksibel bruk av parkeringsplasser
	Større tilgang til bildelingsordninger i nærheten av bilfrie områder
	Skape avstand mellom parkering og bolig
	Alle trange, tettbygde gater bør få 30-sone
	La beboerne i en gate/nabolag selv få avgjøre om det skal bli bilfritt eller ikke

Gjennomføring av panel

Prinsipp og refleksjoner

Våre valg og erfaringer

Lag tabell med Agenda for kunstig intelligens

Hvordan måle resultater

Prinsipper/mål som veileder valgene

Klare svar

Gruppeholdning vs. samling av individuelle holdninger

Analyser av gruppediskusjoner

Vår erfaring

Tabell xx: Eksperimentelt design for deliberativ meningsmåling i Norge 2022

Gruppe	Pretest	Eksperimentkomponent	Posttest
Bruk av kunstig intelligens i forvaltningen	Spørreundersøkelse	Gruppediskusjon om kunstig intelligens	Spørreundersøkelse
Negative utslippsteknologier	Spørreundersøkelse	Gruppediskusjon om negative utslippsteknologier	Spørreundersøkelse

Oppfølging etter arrangement

Antakelser og refleksjoner

Vår erfaring

DEL III: ANDRE ERFARINGER

Borgerpanel sett fra kommuneadministrasjonen

Erfaringer fra andre norske kommuner

Tabell 7: Borgerpanel i Norge

Tittel	Sted	Type	År	Deltakerantall
Lekfolkskonferanse om genmodifisert mat	Nasjonal	Lekfolkskonferanse	1996	16
Innbyggerhøring Nordland	Nordland	Deliberativ meningsmåling	1998	83
Innbyggerhøring Kongsberg	Kongsberg	Deliberativ meningsmåling	1998	Ukjent
Lekfolkskonferanse om genmodifisert mat	Nasjonal	Lekfolkskonferanse	2000	15
Lekfolkskonferanse om stamceller og terapeutisk kloning	Nasjonal	Lekfolkskonferanse	2001	15
Borgerpanelet for Tempe	Trondheim	Lekfolkskonferanse	2004	14
Byborgerpanelet	Bergen	Deliberativ meningsmåling	2018	76
Borgerkraft	Trondheim	Borgerjury	2020	16
Deliberativ meningsmåling i Bergen	Bergen	Deliberativ meningsmåling	2021	90
Borgerpanel på Grefsen-Kjelsås om overvann	Oslo	Borgerjury	2021	20
Borgerpanel på Romsås	Oslo	Borgerjury	2021	14
Trondheimspanelet	Trondheim	Borgerjury	2021-2022	50
Ungt Borgerpanel	Stavanger	Borgerjury	2021-2022	21
Borgerpanel om revisjon av småhusplanen	Oslo	Borgerjury	2021-2022	21
Medarbeiderpanelet i Sadexxo	Bedrift	Borgerjury	2022	15
Deliberativ meningsmåling om kunstig intelligens	Nasjonal	Deliberativ meningsmåling	2022	218
Røros borgerpanel	Røros	Borgerjury	2023-2025	16-30

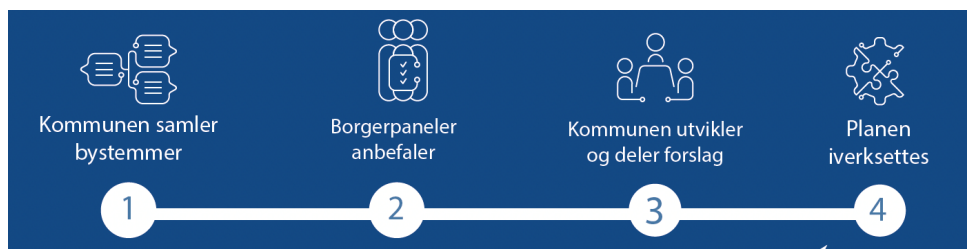
Borgerpanelene i Trondheim, Oslo, og Stavanger

Trondheim – Borgerkraft

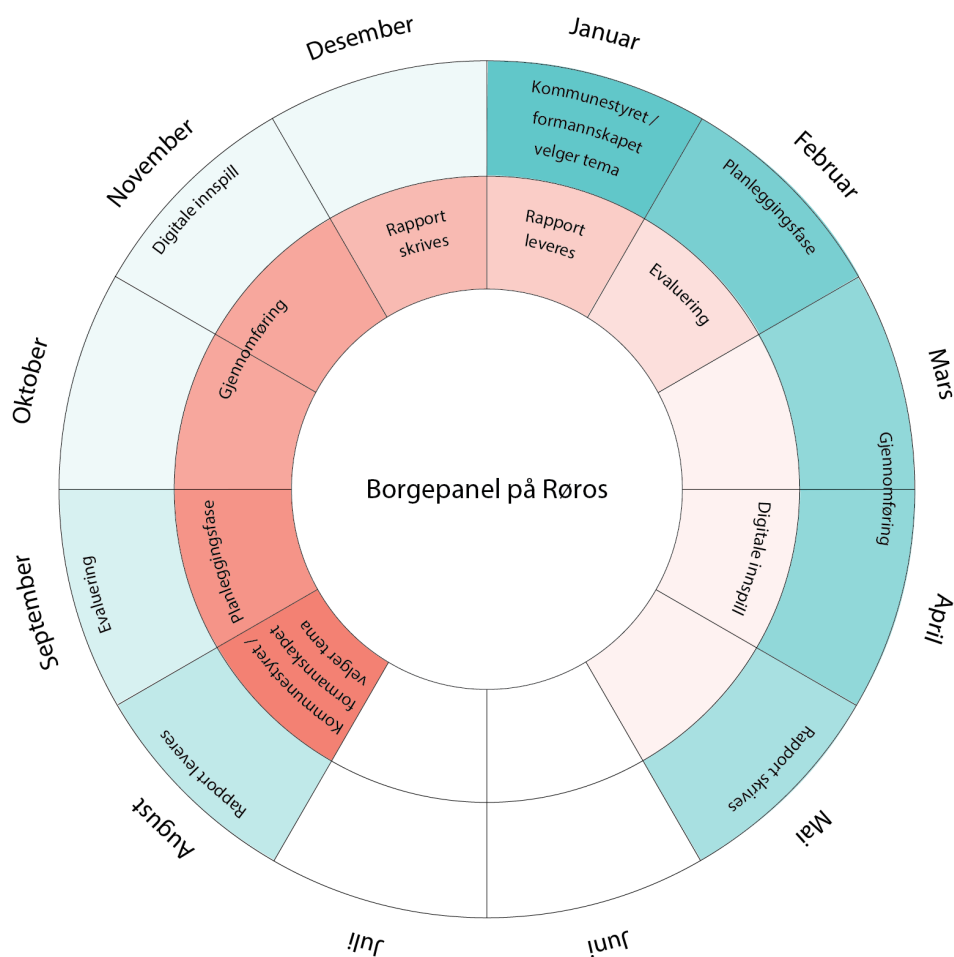
Trondheim – Trondheimpanelet

Stavanger – ungt borgerpanel

Oslo – Borgerpanel på Grefsen og Kjelsås

Figur 4: Medvirkningsprosess

Figur 5: Mulig struktur for borgerpaneler på Røros

Røros – Permanent borgerpanel